

pen is, nu 't woord „Belial” in den mond neemt, dan is dit geen „wit-zwart-schematisme”.

Want, hebt u wel bedacht, dat Belial (of Beliar) een booze naam kan zijn van tweeërlei beteekenis? Beliar kan beteekenen: ziedaar een booze geest, die, waar de Kerk Gods JA zegt, NEEN roept, of, die van hetgeen de kerk van Christus WIT noemt, ons wijs maakt, dat het wit genaamde ZWART is. Zeker, zeker, dat kan.

Maar er is ook een andere vertaling mogelijk. Want „Belial” kan óók zoo iets beteekenen als: pas op, menschen: waar de kerk spreekt: iets is wit-óf-zwart, en daarmee zóden aan den dijk zet, daar komt de kwade geest met lóóze kalk, en hij houdt u op met iets, dat „niets om 't lijf heeft”. Het zet géén zoden aan den dijk: 't is wind. Wat Christus spreekt, dat kómt er altíjd op áán: het is hypostatisch. Maar wat Belial zegt, dat kómt er níet op áán, het is an-hypostatisch. De dingen hebben niks-om-'t-lijf. Schei uit met al die drukte: de pluriformiteit der kerk, de pluriformiteit der waarheid, de pluriformiteit der religie, de pluriformiteit der schuldbelijdenis, der doleantie om de breuke van Sions dochter. Je ziet tenslotte niets meer.

Belial(-r), daarbij denken wij gewoonlijk aan „lelijk”, „slecht”, „gemeen”, „valsche”. En we vinden het daarom hoogst onfatsoenlijk, en tevens een bewijs van gebrek aan zelfkennis, als iemand van anderen, vooral wanneer zij zich ontroerd betoonen, ontroerd over wat níet als een behaalde zege doch als een geschenken aangediend wordt, verklaart: „Belial behaalde in die ontroering een zege; het is geen hypostatische zege, geen zege, die wat om 't lijf heeft, waar „substantie” in zit, doch het is een anhypostatische morgenwolk, het is wind, bluf, lucht, een zeepbel”. Zoo vinden wij iemand, die van de Valkenboschkerkreeptie zegt: daar was Beliar, toch eigenlijk een brutálen kerel. Want we denken bij „Beliar” altíjd maar weer aan die eerste vertaling: dan is Beliar een zwaárgewichtkampioen tegen God, de baarijke duivel. Een hypostase is hij dan: een persoon, en, — wat een kwáde: het kwaad zelf wordt in hem enhypostatisch: d.i. in hem wordt het persoonlijk. Hij legt, om het beeld van Albert Frank-Duquesne te gebruiken, koekoekseieren in het nest van Gods nuttige vogels; deze auteur, in een roomsch verzamelswerk over Satan, 257, zegt: de koekoekseieren in het cosmische nest leggen, dat is: de vogeltjes van God op den grond werpen. Daarom vinden ook nog de beste menschen het wel wat te bar, als je spreekt van Beliar, die receptie houdt in de Valkenboschkerk. Zegt niet die Frank-Duquesne: Satan is hypostase van de Leugen? (256). Foel, zegt iemand, zóó te praten daar waar vochtige oogen zijn.

Maar, — er is nog die tweede vertaling van „Belial”. Die vertaling luidt, in onvervalscht zoetermeersch: niets-om-'t-lijf-hebbend. In deffig atheensch: anhypostatisch. In beeldspraak: de duivel, die geen koekoekseieren legt in het nest van Gods vogels, doch winddeieren. De kerk broedt ze uit, en oogst..... nonsens. Het BELIJDEN is dan meteen uit. En Beliar is dan weer tevreden.

We moeten daar even over doorpraten.

Het woord Beliar(-l), dat ongetwijfeld den Booze aanduidt, laat onderscheiden vertalingen toe. Er is ook een oude reeks van weergaven, die om beurten het woord „Beliar” weergeeft door: „Anhypotaktos” (ongehoorzaam), „Anomos” (wetteloos, overtreder), „Apatheutos” (ongezeggelijk) en ook „Anhypostatos” (anhypostatisch). „Anhypostatisch” nu is vaak vertaald door „onpersoonlijk”; we hebben het zelfs beleefd, dat de kerkmenschen een paar jaar vóór de scheuring werden opgejaagd door een medewerker van dr H. H. Kuypers, nl. dr V. Hepp, die in de kerken een strijd opende onder den inzet van leuzen als „erger is het dan vóór Assen”, teneinde het woord „anhypostatisch” in de (Kuypersiaansche) vertaling van „onpersoonlijk” te behouden als eere-naam voor de menscheijke natuur van Christus, die dan onpersoonlijk heette (terwijl ze alleen maar geen éigen menscheijke persoonlijkheid had aangenomen). Het is evenwel leerzaam, en ook ietwat geruststellend voor de opgejaagden van destijds, dat „anhypostatisch” heel vaak ongunstige beteekenis heeft. Een slaaf, die geen rechtspersoonlijkheid bezit, die „niets om 't lijf heeft”, „niets te beteekenen” heeft, „waar men zich niet om bekommert”, die „er niet op aankomt”, heet anhypostatisch. De sterrenwielarij, die min of meer aan beunhazerij doet denken, heet óók al anhypostatisch. Stellingen, die onhoudbaar zijn, leeg, inhoudloos, die heeten anhypostatisch. En ofschoon (Van Es) „anhypostatisch” ook aanduiden kan „niet op te houden, onweersaanbaar”, daar is toch wel overheerschend die beteekenis van „leeg”, „loos”, „winderig”. Een koekoeksel, daar zit tenminste nog wat in. Al behoort het niet in het nest der goede vogeltjes. Maar een windel is anhypostatisch: en zoo, min of meer als Windhuil, heet nu Beliar: anhypostatisch. Met al zijn drukte heeft hij niets om 't lijf; hij zet geen zoden aan den dijk; 't is alles wind, waar hij u w hart mee streelt.

Over die vertaling heb ik wel eens nagedacht, ook in verband met 2 Cor. 6:15, de eenige plaats, waar „Belial” voorkomt. Paulus vraagt daar: „welke overeenstemming is er tusschen Christus en Belial(-r), welke gemeenschappelijke grondslag is er tusschen den

tempel Gods en de afgoden? Die tempel Gods, — vervolgt hij — dat zijn WIJ; maar van een afgod zegt Paulus, 1 Cor. 8:4, volgens de Statenvertaling: dat 'n afgod „niets is” in de wereld, zeg maar: anhypostatisch, wind, leegheid, ijdelheid. Sommigen vertalen iets anders: dat er heelemaal geen afgod is; anderen, dat er in werkelijkheid geen afgod is. Of dat hij niets werkelijks is. Maar dat komt alweer op 't zelfde neer; en het is zeker, dat in den strijd aangaande het eten-van-afgodenoffervleesch (men denke aan de Nicolaieten) die uitspraak van Paulus uit 1 Cor. 8:4 erg vaak is aangehaald in den zin der Statenvertaling: een afgod, maak je daar niet druk om, die is toch niets reëls, daar zit zoo geen substantie in. De Nicolaieten betoogden, dat ze best aan die heidensche offermaaltijden mochten mee doen: want zij zeiden maar zoo: een afgod, dat is toch maar niets, dat is toch maar anhypostatisch.

Daarom geloof ik, temeer omdat het Oude Testament zelf zoo vaak op dat léége of inhoudlooze van de afgoden wijst, dat die vertaling van Beliar als Anhypostatos meer dan één bijbelsch, d.w.z. openbarings-element tot zijn recht doet komen. Dat men den spijker op den kop slaat, wanneer men zegt: Beliar, die beoefent zijn verleidingskunst, en zijn techniek van sterilisatie der kerk, erg vaak óók door haar op te houden met anhypostatisch geredeneer en gebaar. Met wind. Looze kalk. Leegen rommel. Als hij de menschen wint voor brutale ketterij, dan is het belijden uit. Maar als hij ze bezig houdt met fata morgana, met leegen inhoudloozen rommel, dan is het resultaat precies hetzelfde.

Beliar Anhypostatos, en die in de Valkenboschkerk, — wie nú deze krant in den hoek wil smijten, ga zijn gang maar, als hij maar weet, dat het zóó bedoeld is dezen keer.

En is 't niet zoo? Nu hebben we een paar jaar moeten vechten om schijn. Voor schijn. Tegen schijn. Wat is er gebelevan van ds Bos' eerste brochures? Van zijn eerste minimum-eischen? Niets. Thans is 't einde: capitulatie.

We hebben wat deze week voltooid is, zien beginnen bij Oosterbeek. Wat bleef er over van de uitroptekens van „De Strijdende Kerk” over dat „wonder Gods”, Oosterbeek? Anhypostatisch, heel de resultaatencollectie. Ook datgene wat dan de „substantie” heette te zijn, de vaste kern, de pit: die psalmen en dat samen bidden. Toen 't meenens werd, stoven de bidders uit elkaar, en Volten zei: ge kunt de uitspraak, die Ridderbos zoo hypostatisch ten kwade vindt, en die hem daarom boos maakte (de uitspraak, dat ieder terecht kon concluderen, dat er te eng gebonden was) toch ook wel anhypostatisch lezen, goeie menschen? Ieder KON zoo concluderen staat er, maar het hóefde toch niet? Dat woordje „terecht”? Nu ja, dat is-maar-zoo-wat, zeg maar: 't is anhypostatisch. Volten werd toen wéér in genade aangenomen: Oosterbeek eindigde daarmee, dat niet K. S., doch Volten zei: dit koekoeksel is 'n windel! Het was begonnen met uitroptekens en psalmen. Het eindigde zóó. En nu kregen we deze week dan het slot van 't drama der kerkelijke anhypostasie. De Valkenboschkerk.

Daar is in de kranten dat pakkende opschrift: „De Weg tot Elkander”. Ja, ja; maar 't nuchtere feit is, dat de paar menschen, die daar „van onzen kant” waren, doodgewoon gecapituleerd hebben voor de formules van 1944. Heel wat drukte is gemaakt voor de omelet, die op het vuur stond; vijf officiële vergaderingen, na ettelijke officieuze samenkomsten met een deel van hen. Het resultaat? De weg níet tót elkander, maar de terugweg tót Ridderbos. Want het formuleetje, dat — als een omelet — in elkaar gezet is, en niet eerder in de koekpan in de kamer der kerk-gasten mocht worden binnengedragen, dan nadat de keukenbesognes kánt en klaar waren, dat is puur „synodaal”. We lezen daar heusch, dat de personen in kwestie, gelooven en nog wel BELIJDEN (!), dat de kinderen der gemeente zijn te tellen bij, en (één slag om) te rekenen tot, en (nog één slag om) te erkennen als zoo en zoo. Eerst stond er nog zoo iets als „eventueel te houden voor”, maar dat „eventueel” was ál te duidelijk anhypostatisch; doch een koekoeksel en een windel mogen in de kleur van de schaal niet verschillen: daarom is het „eventueel houden voor” (dat nog een kléin beetje knabbelde aan „houden voor”) verdwenen, na vijf samensprekingen.

En, bij wie zijn dan de kinderen te tellen? Hóé zijn ze in rechten te erkennen? Wel, we lezen: bij en als dezulken, in wie de Geest der genade onoverwinnelijk heerscht TOT wederbaring, TOT geloof, TOT bekeering en TEN eeuwigen leven. De volgorde der belijdenis (art. 24), waarbij geloof vóór wedergeboorte komt, is losgelaten, opdat het kuypersiaansche wedergeboortebegrip geen schade lijden zou. En dat „onoverwinnelijk” heerschen, wel, dat maakt den terugtocht tot vlak vóór de voeten van dr J. Ridderbos, den praeadviseur van 1944, nu precies volkomen. In ons blad is nog pas geleden opgemerkt (in de noot v. d. redacteur bij het artikel-Bremmer in nr 22): als de H. Geest werkt, dan werkt Hij altíjd onoverwinnelijk. Insuperabel. Hij kómt altíjd, daar waar Hij wezen wil. Als Hij dus onoverwinnelijk werkt TOT wedergeboorte (u mag kiezen, kuypersiaansch of confessioneel verstaan), TOT geloof, enzovoort, wel, dan bereikt Hij zijn doel ook. Derhalve, volgens deze nieuwe formule, moet ge

de kinderen rekenen tot de uitverkorenen, tellen bij de uitverkorenen, erkennen — in rechten — als uitverkorenen. En dit nog wel „geloovig”, het staat er heusch bij. „Geloovig” evenwel ben ik, als ik aanneem, en blijf aanneemen, helgeen BELOOFD is. Er staat dus duidelijk, dat we de kinderen KRACHTENS DE BELOFTE moeten houden voor — en bejegenen als uitverkorenen. Ik vermoed, dat dr J. Ridderbos, toen dr H. N. Ridderbos schreef: „naar een vergelijk” (een koekoeksel), heeft gedacht: welneen, naar een capitulatie (een windel); het lijkt een vergelijk, maar het is toch heusch, wat ik hooren wil. Het lijkt als „nieuwe figuur” nog zoo'n beetje hypostatisch, doch het is als „nieuwe figuur” anhypostatisch.

Ja, maar, er staat: „TOT” wedergeboorte, en geloof, zal iemand zeggen. En is dat niet wat anders, dan het oude „voor wedergebooren houden”? Antwoord: neen. Want, weliswaar laat het zich denken, dat de onderteekenaars van dit stuk bij dat „onoverwinnelijk heerschen van den Geest TOT wedergeboorte etc.” nog denken aan zoo iets als men vroeger wel eens aanduidde met den naam van: „voorbereidende genade”. Maar óók dan zou toch de capitulatie van de onderteekenaars voor het in 1942-'44 opgelegde systeem volkomen zijn: want in de eerste plaats: met die „voorbereidende genade” hebben de dogmatieken nooit goed raad geweten, en bovendien: als Gods Geest onoverwinnelijk (ook daarin) heerscht TOT wedergeboorte, wel, dan is die voorbereidende genade als wel-gerichte Geestesdaad toch altíjd een ouverture — een integreerend deel — van de onoverwinnelijke genade-symphonie. Dat is dus precies wat de vervangingsformule al gezegd heeft, die zelf verzekerde: dat ze precies overeenkwam met de oude van 1905-1942. Dáár stond ook al: wedergebooren of wedergebooren-of-te-wederbaren. Toenadering? Met iets eigens, iets substantieels? Pardon: capitulatie; in de kwaliteit van iets „eigens”, blijkt de heele zaak anhypostatisch. Doodgewoon: synodocratisch.

Toen ging de onwezenlijke handel verder. De zes aanwezigen vroegen: zoudt u ons eens willen zeggen, of deze nieuwe formule in overeenstemming is met de vervangingsformule? Een nuchter mensch zou opmerken: maar, dat weet u toch zelf wel? Als een formule zoo hopeloos raadselachtig of tweeslachtig is, dat een doctor in de theologie, en nog enkele theologen, níet weten, OF hun formule ermee overeenkomt, dan is voor iedereen bewezen, dat het ding voor de „gewone menschen” heelemaal niet deugt, noch als belijdenisformule, noch als dogmatieche sententie. Maar goed, de vraag, die niets om 't lijf had als vraag, werd beantwoord, zoo, als te verwachten viel: de synodocratische deputaten verklaarden: uw formule, meneeren, is in overeenstemming met wat in onze kerken „geldigheid heeft”; waarop dan weer volgde (één slag om): dán hebben we ook geen bezwaar meer tegen die vervangingsformule. Geen wonder, — want de nieuwe was al „1905”. De vraag-en-antwoord-acte leek gewichtig: het uitknobbelen van een „probleem”. Zij wás echter anhypostatisch. Aloopèx, loopèx, oopèks, pèks, Pèks is de vervangingsformule. Pèks, Phèks, Phoeks, Voeks, Voes, Vos. Zeg maar: vos. Dat is hetzelfde als aloopèx. Dank u, waarde broeder.

Nog iets: er staat, dat de zes die met de synodocratische deputaten confereerden, dit „rekenen tot”, „tellen bij”, „erkennen als” enz. gelooven en BELIJDEN.

Nu is „belijden” een heel zwaar woord. Het beteekent zoo iets als: hier sta ik, ik kan en mag niet anders, en zal ook overal ervoor uitkomen. Maar een belijdenis „ontdekt” men niet maar zoo eens op een goelen achtermiddag bij zichzelf als aanwezig. Ds M. de Goede, die curator der Theol. Hoogeschool was en is, heeft in de pers kunnen bemerken, dat de dogmaticus aan de Kamper Hoogeschool die vervangingsformule, waarmee ds de Goede's „BELIJDEN” nu ineens blijkt overeen te stemmen, openlijk bestríjdt. Zal nu het vuur van dit belijden niet móeten spatten uit het zwaard, dat hij, plichtsgetrouw, nu op te nemen heeft tegen dien dogmaticus? Moet ik dat woord „belijden” nemen zoo als het er staat, dan hebben ds de Goede en ik dus een tegenstelling in het belijden, niet maar in een of ander formuleerinkje. Dáárover zouden wij geen drukte maken, maar als 't belijden is, wel, dán móet er door ds de Goede gestreden worden als curator tegen den dogmaticus, voor wiens werk hij mede verantwoordelijk is. Anders ware het woord „belijden” bewust anhypostatisch; en dat mogen we geen oogenblik van elkaar beweren. Misschien mag ik er nu op rekenen, dat ds de Goede die thans alzoo belijdt, en die op 't oogenblik, waarop ik dit schrijf (Zaterdagavond) 't lid van onze kerken en dus curator voor Utrecht is, en niet weggeloopt, terwijl hij óók niet maar één dag een voorpost der synodocratie in onze kerken zal willen wezen, ons allen helpen zal, door zijn belijden met de Schrift te onder-

1) Dinsdagavond: gisteravond werd bekend, dat ds de Goede zijn ambt heeft neergelegd. Of dit tevens insluit een heengaan als kerklid is mij niet bekend. Overigens kan onze opmerking blijven staan. Zij demonstreert, dat er wel plotseling „beleden” wordt, maar dat de confrontatie aan Schrift en confessie ten bate van eigen leden achterwege blijft.

K. S.

steunen.
tisch za
een op
b.v. onz
vangings
lijden
doen, h
net van
zich lóse
op Sch
bijdrage
lijden
aan de
„belijde
men de
den onz
lijk zeg
vervang
lijks in
weten,
het wee
curator
geen „t
gingsfo
teekend
zicht ge
is er da
ten; las
om voor
in Kam
het.

Ik ge
'm in d
die met
kerkree
bos-Nai
catiere
manier
ben. Be
Daar
nu al r
ten var
al-of-ni
len ze
lijke b
weer-di
der ge
deputat
slot van
van sy
Maar i
dat op
besluit
te-besp
En,
ring, I
conscie
een sy
de gro
ranti
Dat wil
den du
sloten
zoals
aanga
geschr
met da
Schrift
is: het
nieu
syno
Dat
trouw
vergadi
„zoover
gedo
densch
hoo
want c
geen is
heil de
Mét de
dit bro
gaderij
zood
dat ied
gel, m
wanit.
(en ha
Schrift
kan m
werpen
is d
gezet
leerdhe
K.O. e
nis. V
dat ing
dat ge
langen.
geding
daar
valsche
uit ver
strij
En eer
paci